

Esitys Skorvanin ja Mäntysaaren luonnonsuojelusta Merimelojat ry:n syyskokoukselle 2021

Esityksen pääsisältö: seuran retkisaarissa noudatetaan jokamiehenoikeuksia, mikä tarkoittaa erityisesti polttopuun ostamista ulkopuolisilta ja saarissa maahan kaatuneiden ja kaatuvien puiden jättämistä lahoamaan paikalleen luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi

Jokamiehenoikeudet

Seuran arvoihin kuuluu luonnon kunnioittaminen. Tämä on sitäkin tärkeämpää, koska lähes kaikki seuratoimintamme tapahtuu luonnossa – merellä, järvillä tai joissa, milloin retkeillen, milloin muuten vain meloskellen. Emme istu vaunussa leirintäalueella emmekä teltaile puistoissa, vaan ihka oikeassa luonnossa, mitä luonnontilaisemmassa sen parempi.

Siksi esitän, että seuran retkisaarissa eli Skorvanissa ja Mäntysaassa noudatettaisiin jokamiehenoikeuksiin perustuvaa toimintatapaa. Jokamiehenoikeuksista löytyy tietoa täältä [https://www.ymparisto.fi/fi-FI/Luonto/Jokamiehenoikeudet\(16989\)](https://www.ymparisto.fi/fi-FI/Luonto/Jokamiehenoikeudet(16989)) ja tarkempi esite täältä [https://www.ymparisto.fi/fi-FI/Luonto/Jokamiehenoikeudet\(16989\)](https://www.ymparisto.fi/fi-FI/Luonto/Jokamiehenoikeudet(16989)).

Saarten puuhuolto

Leirisaaret jätetään mahdollisimman omiin oloihinsa, koska on turha kuvitella ihmisen pystyvän hoitamaan luontoa paremmin kuin se itse. Ainakaan minä en halua yöpyä semmoisessa Skorvanissa tai Mäntysaassa, joka muistuttaa ylisiistiä leirintäaluetta tai puupeltoa. En ole nähnyt saarissa ryteikköä, vaan luontoa, joka on sellainen kuin on.

Täsmällisemmin sanottuna esitän, että saarten puuhuollon on tapahduttava yksinomaan ostopuulla, ja jokamiehenoikeuksia noudattaen esim. kaikki maassa olevat puut ja maahan kaatuneet ja kaatuvat puut jätetään lahoamaan paikalleen.

Haluan, että jos joskus joudumme luopumaan retkisaaristamme, ne ovat paremmassa ja luonnollisemmassa kunnossa kuin ne vastaanottaessamme eli mahdollisimman aitoja saaristoluonnon esimerkkejä.

Perustelut

Syyskokouksen v. 2018 antama tehtävä seuran hallitukselle

Syyskokouksessa 20.11.2018 seuran hallitus sai tehtäväkseen pohtia ympäristöä säästäviä toimintatapoja. Mielestäni kaikenlaiset luontoa säästävät ja sen monimuotoisuutta lisäävät päätökset kuten lahopuun lisääminen siitä mm. eliöstölle aiheutuvine hyödyllisine seurauksineen ovat tällaisia toimia. Hallitus on siis jo vuosia sitten ryhtynyt oikeisiin toimenpiteisiin, vieläpä jäsenistöltä itseltään tulleen toiveen mukaisesti.

Lahopuu ja luonnon monimuotoisuus

Olen lukenut Skorvanin vuokrasopimuksessa olevan maininnan, että seuralla on oikeus käyttää kaatuneita puita. Oikeus ei tarkoita velvollisuutta. Pikemminkin katson, että seuran velvollisuus on päättää vuokrasopimuksen ehtoja huolehtivammasta saarten suojelusta kuten lahopuun jättämisestä metsään.

Esimerkiksi Metsäkeskus (www.metsakeskus.fi/fi/saastetaan-lahopuut) toteaa seuraavaa:

Lahopuulla tarkoitetaan kuollutta puunrunkoa tai rungon osaa, jolla voi elää lahottajaeliöstöä.

Lahoilla puilla elää tuhansia eliölajeja, jotka turvaavat metsäluonnon toimintaa osallistumalla hajotukseen ja ravinteiden kiertoon. Lahopuita säästetään lajiston monimuotoisuuden ja siitä koituvien hyötyjen ylläpitämiseksi.

Lahonneen puun puute on tärkein yksittäinen syy metsälajien vähentymiseen. Noin 500 uhanalaista tai silmälläpidettävää lajia on riippuvaisia lahopuusta.

Myrskytuhot ja suuret laonneet puumäärät ovat asia erikseen; jo laki metsätuhojen torjunnasta velvoittaa metsänomistajaa korjaamaan puut metsästä. Skorvanissa tai Mäntysaareissa muutamat metsään jääneet tuulenkaadot sen sijaan auttavat lisäämään luonnon monimuotoisuutta.

Seuran varojen käyttö

Olen nähnyt väitteen siitä, että olisi seuran varojen väärinkäyttöä jättää polttamatta tuulenkaatoja, koska silloin polttopuuta joudutaan ostamaan enemmän. Jos kuitenkin saarissa kaatuu muutama puu vuosittain, niiden silleen jättämisestä koitua rahasumma ei ole merkittävä seuran taloudelle. Lisäksi päinvastoin kuin ihminen yleensä tekee, luonnolle on aina laskettava jokin hinta, joka mielestäni on erittäin suuri. Tavalla tai toisella joudumme maksamaan sen, mitä luonnosta otamme.

Ostamamme polttopuut tulevat tietenkin myös metsästä. Emme kuitenkaan voi pelastaa koko maapalloa, vaan seuran on keskityttävä vähentämään oman suoran toimintansa luonnolle aiheuttamia seurauksia saarissa ja esimerkiksi retkillä jätteistä huolehtimalla.

Varsinkin menneinä vuosina ja vielä nykyäänkin olen todistanut Skorvanissa ostetun ja talkootyöllä suurin vaivoin saarelle tuodun polttopuun holtitonta tuhlailua nuotiolla ja tuvan kaminassa, mikä on vaikuttanut vähentävästi omaan puutalkoointooni. Meidän kannattaa siis miettiä keinoja kulutuksen pienentämiseksi.

Onko luonnonsuojelulla haittoja?

Toki. Se maksaa rahassa jotakin ja joidenkin mielestä hankaloittaa luonnon hyväksikäyttöä tai saariemme tapauksessa elämää ja vapaa-ajanviettoa siellä.

Jäsenten on kuitenkin saatava nauttia retkisaaristamme tuntematta huonoa omaatuntoa. Kokemuksieni mukaan se myös onnistuu luontokin huomioiden; mitään hankaluuksia en ole itse havainnut vuoden 2019 jälkeen, jolloin jokamiehenoikeussääntö astui saarilla voimaan, vaan päinvastoin saari on alkanut näyttää luonnonmukaisemmalta, kun siellä on myös kaatunutta puustoa. Siellä viihtyy paremmin.

Skorvanissa näkemieni juhannusten perusteella esim. juhannuskokon kokoaminen risuista on onnistunut; kokon ei tarvitse olla mieletön roihi, johon haaskataan ostettua puuta. Kokkotarpeita voi keräillä pitkin kesää, jos nyt ohjeita joku tarvitsee.

Mielestäni olisi myös hyväksyttävää siirtää esim. hyvälle telttapaikalle tai polun poikki kaatuneet puut syrjään (mutta jättää ne sitten lahoamaan) tai maanomistajan ehkä tarvittavalla luvalla kaataa mahdolliset ihmisiä uhkaavissa paikoissa olevat kaatuvat puut (mutta jättää nekin silleen). Nämä lienevät harvinaisia tapauksia, ja päätösvallan asiassa jättäisin saarten isännille.

Martti Roivainen

Merimelojat ry:n jäsen